

Sygn. akt VIII U 24/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2018 r. w Gliwicach

sprawy B. L. (L.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania B. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 3 listopada 2017 r. **nr** (...)

1. oddała odwołanie;
2. odstępuje od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.

(-) SSO Grażyna Łazowska

sygn. akt VIII U 24/18

UZASADNIENIE

postanowienia o kosztach zawartego w wyroku z 31 października 2018r.

Decyzją z 3 listopada 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu B. L. (L.) prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art.110 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie był wyższy od poprzednio obliczonego.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się przeliczenia świadczenia na podstawie art.110 ustawy emerytalnej, po uprzednim odtworzeniu przed Sądem wynagrodzeń za lata 1974 – 1979, co do których nie zachowała się dokumentacja zarobkowa.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań. Na rozprawie 31 października 2018r. pełnomocnik organu rentowego złożył wniosek o zasądzenie od odwołującego kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z 31 października 2018r. Sąd z mocy art. 477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego o czym orzekł w punkcie 1 orzeczenia.

U podstaw takiego rozstrzygnięcia legła sporządzona w sprawie opinia biegłego z zakresu ubezpieczeń społecznych, rent i emerytur Z. T., który dokonał odtworzenia wynagrodzeń ubezpieczonego za lata sporne 1974 – 1979 przyjmując do ich wyliczenia tylko te składniki, które bezwzględnie przysługiwały według przepisów branżowych i następnie obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych 1980 – 1999 i ustalił, że wynosi on 304,90 %. Wskaźnik ten nie okazał się wyższy od dotychczasowego, co uniemożliwiło przeliczenie emerytury ubezpieczonego w trybie art.110 ustawy emerytalnej.

Mając na uwadze charakter rozpoznawanej sprawy Sąd w punkcie 2 wyroku na podstawie art.102 k.p.c. odstąpił od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.

Zgodnie z powołanym przepisem wyrażającym zasadę słuszności, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Do „wypadków szczególnie uzasadnionych” w judykaturze zalicza się zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu jak np. sytuacje wynikające z charakteru żądania, jego znaczenia dla strony, subiektywnego przekonania o zasadności roszczeń, jak i leżące na zewnątrz, które wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony.

W niniejszej sprawie Sąd miał na uwadze, że ubezpieczony nie miał wpływu na to, że jego dokumentacja zarobkowa za lata sporne 1974 – 1979, zgodnie z obowiązującymi, przepisami została zniszczona. Stąd dla ustalenia wynagrodzeń ubezpieczonego z tych lat koniecznym było ich odtworzenie przez biegłego, co też nastąpiło w toku postępowania i ostatecznie nie pozwoliło na uwzględnienie żądania ubezpieczonego. Niemniej jednak trzeba mieć na uwadze, że nie jest wykluczone, że ubezpieczony otrzymywał w rzeczywistości wyższe zarobki niż ustalone przez biegłego, gdyż biegły mógł uwzględnić tylko takie składniki wynagrodzenia, które wynikają z zachowanej dokumentacji personalnej oraz, które bezwzględnie przysługiwały na podstawie przepisów branżowych, a jest wysoce prawdopodobne, że ubezpieczony otrzymywał jeszcze różne dodatki, czy też premię, lecz obecnie brak jest dokumentacji potwierdzającej ich wypłatę w określonej wysokości. Ubezpieczony mógł więc pozostawać w przekonaniu, że jego wynagrodzenia za lata sporne pozwolą przekroczyć wysokość umożliwiającą przeliczenie świadczenia w trybie art.110 ustawy emerytalnej, tym bardziej, że z zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata późniejsze pracy na KWK (...) 1980 – 1999 wynika, że ubezpieczony uzyskiwał bardzo wysokie zarobki, niejednokrotnie przekraczające i to czasami znacznie dotychczasowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 304,90%. Wreszcie, Sąd wziął pod uwagę, że to od obliczeń biegłego zależał ostateczny wynik sprawy.

(-) SSO Grażyna Łazowska

sygn. akt VIII U 24/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 3 listopada 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu B. L. (L.) prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art.110 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie był wyższy od poprzednio obliczonego.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się przeliczenia świadczenia na podstawie art.110 ustawy emerytalnej, po uprzednim odtworzeniu przed Sądem wynagrodzeń za lata 1974 – 1979, co do których nie zachowała się dokumentacja zarobkowa.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując stanowisko zajęte w skarżonej decyzji. Na rozprawie 31 października 2018r. pełnomocnik organu rentowego złożył wniosek o zasądzenie od odwołującego kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczonemu B. L. decyzją z 26 listopada 1999r. przyznane zostało prawo do emerytury górniczej od 1 listopada 1999r.

Wysokość emerytury górniczej organ rentowy obliczył przy uwzględnieniu zarobków z 10 kolejnych lat od stycznia 1985r. do grudnia 1994r.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 322,47% i został ograniczony do 250%.

W dniu 15 grudnia 2016r. ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art.110a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych załączając do niego zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 12 października 2016r. wystawione przez (...) S.A. Zakład (...) w T. z wykazanymi zarobkami z lat 1980 – 1984 i 1995 – 1999.

Decyzją z 23 grudnia 2016r. organ rentowy dokonał przeliczenia emerytury górniczej ubezpieczonego na podstawie art.110a ustawy emerytalnej. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł wówczas 304,90% i został ograniczony do 250%. Do wyliczenia tego wskaźnika organ rentowy przyjął zarobki ubezpieczonego z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu ubezpieczenia, to jest od 1980 – 1999.

W dniu 11 sierpnia 2017r. ubezpieczony złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury na podstawie art.110 ustawy emerytalnej, w rozpoznaniu którego organ rentowy wydał decyzję skarżoną.

Ubezpieczony od 2 września 1974r. do 31 grudnia 1999r. był zatrudniony w KWK (...) na stanowiskach:

- od 2 września 1974r. do 31 października 1975r. – pomocy sygnalisty pod ziemią,
- od 1 listopada 1975r. do 30 września 1979r. – ślusarza pod ziemią,
- od 1 października 1979r. do 31 grudnia 1980r. – dozorca oddziału głównych urządzeń wydobywczych i szybów pod ziemią.

Na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu ubezpieczenia społecznego, rent i emerytur Z. T., który dokonał odtworzenia wynagrodzeń ubezpieczonego za lata 1974 – 1979, co do których nie zachowała się dokumentacja placowa Sąd ustalił, że najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wynosi 304,90% i został wyliczony z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia 1980 – 1999.

Przy odtwarzaniu wynagrodzeń za lata sporne 1974 - 1979 biegły uwzględnił tylko te dodatki, które bezwzględnie przysługiwały według przepisów branżowych w górnictwie.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego oraz opinii biegłego sądowego Z. T. (k. 17 – 44 akt).

Sąd w pełni podzielił opinię biegłego sądowego z zakresu ubezpieczenia społecznego, rent i emerytur Z. T., gdyż została ona sporządzona w oparciu o fachową i specjalistyczną wiedzę, zgodnie ze zleceniem Sądu, na podstawie całokształtu zgromadzonej w sprawie dokumentacji, w tym zawartej w aktach osobowych ubezpieczonego, a także przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów placowych. Biegły w sposób czytelny i precyzyjny dokonał obliczeń,

wskazując przy tym dokładnie na jakiej podstawie dokonał poszczególnych założeń. Stąd Sąd uznał tę opinię za miarodajną w sprawie dodatkowo mając na względzie, że ubezpieczony nie zgłosił względem niej żadnych umotywowanych zastrzeżeń. Z opinii tej wynika, że najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury górniczej ubezpieczonego wynosi 304,90% i jest równy wskaźnikowi dotychczasowemu.

Zaznaczyć należy, że Sąd podziela w pełni stanowisko biegłego, które zresztą znajduje uzasadnienie w ukształtowanym już orzecznictwie sądowym, że obliczenie wysokości wynagrodzenia musi być oparte na dokumentacji, z której wynikają określone kwoty wynagrodzenia. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi być bowiem udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja dotycząca konkretnego pracownika stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym, stosunek pracy ma charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone między pracodawcą i konkretnym pracownikiem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 4 lipca 2007r. I UK 36/07, Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 4 czerwca 2014r. III AUa 1136/13).

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego B. L. nie zasługuje na uwzględnienie.

Kwestia sporna w rozpoznawanej sprawie sprowadzała się do ustalenia czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018r., poz.1270).

Zgodnie z tym przepisem wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru nie jest wymagany od emeryta lub rencisty, który od dnia ustalenia prawa do świadczenia do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia, w myśl ust. 1, nie pobrał świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury lub renty lub okres wymagany do ustalenia podstawy przypada w całości po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wynosi co najmniej 130%.

Okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176.

Z uregulowania tego wynika zatem możliwość przeliczenia świadczenia od nowej podstawy wymiaru wyliczonej z uwzględnieniem zarobków przypadających w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, pod warunkiem, że ten nowo wyliczony wskaźnik jest wyższy od poprzednio obliczonego.

W przypadku ubezpieczonego musiałby to być wskaźnik przekraczający 304,90%.

W niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu ubezpieczenia społecznego, rent i emerytur Z. T. celem ustalenia na podstawie akt osobowych i obowiązujących przepisów płacowych, potencjalnych wynagrodzeń ubezpieczonego za lata jego zatrudnienia w KWK (...) 1974 – 1979, co do których nie zachowała się dokumentacja zarobkowa, a następnie wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia według najkorzystniejszego wariantu.

Z opinii biegłego, którą Sąd podzielił w zakresie i z przyczyn wskazanych wcześniej, wynika że najkorzystniejszy wskaźnik wysokości emerytury górniczej ubezpieczonego wyliczony z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, wynosi 304,90% i został obliczony z lat 1980 - 1999.

Skoro nowo wyliczony wskaźnik z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu ubezpieczenia nie okazał się wyższy niż dotychczas przyjęty 304,90%, to ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110 ustawy emerytalnej.

Zajmując takie stanowisko Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w punkcie 1 wyroku oddalił odwołanie jako bezzasadne.

Mając na uwadze charakter rozpoznawanej sprawy Sąd w punkcie 2 wyroku na podstawie art.102 k.p.c. odstąpił od obciążania ubezpieczonego kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.

Zgodnie z powołanym przepisem wyrażającym zasadę słuszności, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Do „wypadków szczególnie uzasadnionych” w judykaturze zalicza się zarówno okoliczności związane z samym przebiegiem procesu jak np. sytuacje wynikające z charakteru żądania, jego znaczenia dla strony, subiektywnego przekonania o zasadności roszczeń, jak i leżące na zewnątrz, które wyznacza sytuacja majątkowa i życiowa strony.

W niniejszej sprawie Sąd miał na uwadze, że ubezpieczony nie miał wpływu na to, że jego dokumentacja zarobkowa za lata sporne 1974 – 1979, zgodnie z obowiązującymi, przepisami została zniszczona. Stąd dla ustalenia wynagrodzeń ubezpieczonego z tych lat koniecznym było ich odtworzenie przez biegłego, co też nastąpiło w toku postępowania i ostatecznie nie pozwoliło na uwzględnienie żądania ubezpieczonego. Niemniej jednak trzeba mieć na uwadze, że nie jest wykluczone, że ubezpieczony otrzymywał w rzeczywistości wyższe zarobki niż ustalone przez biegłego, gdyż biegły mógł uwzględnić tylko takie składniki wynagrodzenia, które wynikają z zachowanej dokumentacji personalnej oraz, które bezwzględnie przysługiwały na podstawie przepisów branżowych, a jest wysoce prawdopodobne, że ubezpieczony otrzymywał jeszcze różne dodatki, czy też premie, lecz obecnie brak jest dokumentacji potwierdzającej ich wypłatę w określonej wysokości. Ubezpieczony mógł więc pozostawać w przekonaniu, że jego wynagrodzenia za lata sporne pozwolą przekroczyć wysokość umożliwiającą przeliczenie świadczenia w trybie art.110 ustawy emerytalnej, tym bardziej, że z zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata późniejsze pracy na KWK (...) 1980 – 1999 wynika, że ubezpieczony uzyskiwał bardzo wysokie zarobki, niejednokrotnie przekraczające i to czasami znacznie dotychczasowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru 304,90%. Wreszcie, Sąd wziął pod uwagę, że to od obliczeń biegłego zależał ostateczny wynik sprawy.

SSO Grażyna Łazowska